

sleur en bekrompenheid hem hadden gedwarsboomd, de liefde hem bedrogen en de gezondheid hem begeven had. Ik zag het terwijl ik hem aanhoorde: hoe hij kwam met volle handen en hoe allen te klein waren geweest om te ontvangen — en nadat hij uitgesproken had bevestigde ik in eigen nieuwe woorden wat hij even tevoren had gezegd. Hij had mijn levenstragedie verstaan zonder dat ik er over had gerept. Mijn krijtend verlangen beroerde hij soms met enkele woorden van een zoo zuiver meegevoelen alsof hij altijd in mijn vertrouwen was geweest.

Hem kon ik mijn warme sympathie, mijn week medelijden rechtuit toonen. Altijd was ik jegens mannen bevangen-verlegen geweest, en 't allerminst tegenover hen, tot wie ik mij had aangetrokken gevoeld, had ik iets van mijn innerlijk naar buiten kunnen brengen. Steeds werd ik in hun bijzijn gekweld door 't besef van mijn onmacht om als vrouw te behagen; nooit kon ik de achterdocht van mij afzetten dat zij mij op het eerste gezicht „een leelijk meisje” hadden gekeurd, hun verdere aandacht niet waardig. Maar hier bij dezen afgeleefden zieke, in wien ik niet meer den man zag, liet de machteloze drang om te behagen mij met rust. En zonder dat ik het voor mijzelf onder woorden bracht had ik bovendien het besef dat er voor hem reeds bekoring uitging van mijn gezondheid alleen — dus legde ik in mijn omgang met hem een zekerheid, een overwicht aan den dag die mij, de verworpene, altijd vreemd waren geweest. Ik was gesmaad en achterafgezet omdat ik aan de eischen van een bepaalde groep menschen niet voldeed — hier was iemand die behoefde wat ik te geven had. Ik begon mij minder onnut en vernederd te voelen: één mensch was er, in wiens gedachten ik stond als iets bizonders. Hijzelf betuigde het mij, hoe dankbaar hij ervoor was dat ik op zijn weg was gevoerd. Dat hij bij zijn plichtmatig voor hem zorgende, bekrompen en meestal slechtgehumeerde vrouw geenerlei begrip en

meegevoel vond, aanvaardden wij beiden onverschillig als een feit, zonder er ooit over te spreken.

Zoo leefde ik een tijdlang voort, rustig en tevreden als ik het nog nooit tevoren was geweest; mijn wrok tegen leven en lot was wat dieper in mij weggezonden, en de toekomst ging ik in zonder er ten goede of ten kwade iets van te verwachten. Tot op dien zomer-schemeravond....

Nooit vergeet ik hoe ik daar tegen den nacht in mijn van zilveren licht volgestroomde kamer bij de tafel stond, onbeweeglijk-ontdaan van de zonde, die mij, onvoorbereid, had overrompeld. Na zijn ontstellend-onverwachte vurige liefdesuitstorting had ik mij op zijn smeekbede laten kussen en omarmen, ál hartstochtelijker.... Mijn altijd vast-aanvaard bezit, de ongerepte schuldeloosheid, die mij recht van spreken en vrijheid van handelen gaf, was verloren. Ik riep den tijd terug dat ik nog het versmade meisje was, met alleen maar verdriet om wat anderen mij aandeden.

Ik kwam tot het besluit om de eerste de beste woordenwisseling met Mevrouw aan te grijpen als een voorwendsel tot vertrek. Dit plan herstelde in mij het evenwicht: straks zou zoo mijn éene fout weer zijn goedge maakt.

Den volgenden dag roerde hij met geen enkel woord het gebeurde aan; hij was alleen stiller en gedrukker dan anders. Toen hij daarna dagen aaneen bleef binnen de perken van onzen vorigen vriendschappelijke omgang, liet ik mij glijden in de zekerheid, dat het hem terstond berouwd had zoover te zijn gegaan, en dat hij om mij niet uit zijn huis te verjagen zich had voorgenomen dat zooiets niet meer gebeuren zou. Mijn plan was weg uit mijn gedachten. Behaaglijker, meer zelfbewust dan tevoren leefde ik voort. Illusies doken opnieuw in mij op, nu ik wist dat ook ik de liefde van een man veroverd had. Ik besepte weer dat ik nog jong was....

Toen hij, na weinig weken, zich opnieuw